

HÄMEENLINNAN YDINKESKUSTAN LAAJENTAMINEN - KUTSUKILPAILU

Tausta

Hämeenlinnan kaupungin asema on vahvistunut väestönkasvun, elinkeinotoiminnan ja liikenteen keskittyessä Helsinki – Tampere – akselille. Kehitys on vaikuttanut Hämeenlinnassa merkittäviin elinkeino- ja palveluhankkeisiin: Verkatehtaan kulttuurikeskus, Aulangon kylpylä ja Hattelmala-Visamäen yritysalue.

Kaupunki on lisäksi profiloitumassa korkealaatuisena asumiskaupunkina, jonka kärkihankkeita ovat vuoden 2007 asuntomessut ja Poltinahon entisen kasarmialueen arkkitehtuurikilpailu. Hämeenlinna on myös noin 90 000 asukkaan seudullinen keskus. Hämeenlinnan positiivinen muutos heijastuu kaupungin keskustaan ja luo tarvetta uudelle tonttimaalle, palvelujen ja liikenteen järjestämiselle. Moottoritien suunta on tärkein ydinkeskustan laajenemissuunta, sillä se liittyy kiinteästi nykyiseen kaupunkirakenteeseen. Alueen merkitystä korostaa kaupallisten palvelualueiden kysyntä ja erikoistavarakaupassa oleva noin 45 %:n tarjonnan vajaus suhteessa seudun väestöpohjaan.

Tavoitteet

Hämeenlinnan ydinkeskustan laajentamisesta moottoritien suuntaan päätettiin järjestää suunnittelukilpailu hankkeen vaativuuden vuoksi ja korkealaatuisen toteutuksen saavuttamiseksi. Kilpailun tavoitteena oli löytää Hämeenlinnan ruutukaavakeskustan länsireunan asemakaavoituksen pohjaksi ratkaisuja, jotka alueen historiallisen ympäristön huomioon ottaen yhdistävät moottoritien nykyisin erottamat kaupunginosat korkeatasoiseksi asuin- ja keskustaympäristöksi.

Suunnittelukohde

Kilpailualue muodostuu kolmen moottoritien ylittävän sillan välisestä alueesta sekä sitä reunustavista Kaivokadusta ja Eureninkadusta. Koko alueen pinta-ala on noin 10 ha. Kahden eteläisemmän sillan välinen alue oli tarkemman suunnittelun kohteena. Sinne tuli sijoittaa yhteensä noin 51000 k-m², josta 21000 k-m² on tarkoitettu asumiselle, 20000 k-m² kauppakeskusyksiköille ja loput toimisto- ja muille palvelutiloille. Lisäksi alueelle tuli sijoittaa hankkeen edellyttämät 1100 ja yleisen pysäköinnin 250 autopaikkaa.

Arvosteluperusteena olivat mm.:

- liittyminen historialliseen ympäristöön ja kaupunkikuvalliseen ilmeeseen
- kahden kaupunginosan yhdistäminen
- toimivuus osana Hämeenlinnan kaupallista keskustaa
- asuinympäristön viihtyisyys, turvallisuus ja monipuolisuus
- toimivuus, toteutettavuus ja taloudellisuus.

Toteutus

Kilpailun järjestivät Hämeenlinnan kaupunki ja Suomen Arkkitehtiliitto. Kaupunki on myös tehnyt alueen kehittämistä koskevan esisopimuksen NCC-yhtiöiden ja Vakutusyhtiö Pohjantähti Oy:n kanssa. Kilpailu toteutettiin ilmoittautumiskutsukilpailuna, johon määräaikaan mennessä ilmoittautui 50 arkkitehtiryhmää.

Näistä valittiin kilpailun osanottajiksi viisi työryhmää:

- Arkkitehtityöhuone Artto Palo Rossi Tikka Oy Helin & Co Arkkitehdit
- Arkkitehtitoimisto Tuomo Siitonen Oy
- Arkkitehtitoimisto A-konsultit Oy
- Arkkitehtityöryhmä:
Arkkitehdit Mauri Korkka Kirsti Rantanen
Allies and Morrison architects

Kilpailu järjestettiin 7.12.2004 – 7.3.2005 välisenä aikana. Kaikki osanottajat jättivät ehdotuksensa. Palkintolautakuntaan kuuluivat Hämeenlinnan kaupungin ja sopimuskumppaneiden edustajat sekä kilpailijoiden nimeämänä arkkitehti SAFA Hannu Huttunen. Ulkopuoliset asiantuntijalausunnot pyydettiin Tiehallinnolta ja Museovirastolta.

Kilpailun voittaja

Hämeenlinnan ydinkeskustan laajentamisen ilmoittautumiskutsukilpailun palkintolautakunta valitsi yksimielisesti kilpailun voittajaksi ehdotuksen no 3 ”TORIT”.

Voittaneen kilpailuehdotuksen on laatinut Arkkitehtityöhuone Artto Palo Rossi Tikka Oy Helsingistä. Työryhmään ovat kuuluneet arkkitehdit SAFA Aaro Artto, Teemu Palo, Hannu Tikka ja Yrjö Rossi. Pääavustajana on toiminut arkkitehti SAFA Paula Holmström ja muina avustajina rakennusarkkitehti Mika Saarikangas ja Katja Rouvinen.

Kilpailuehdotuksen tavoitteena olleessa kaupunkitilan eheyttämisessä ja uusien kaupunkitilojen luomisessa on onnistuttu hyvin. Suunnitelma perustuu ratkaisuun, jossa asuinkorttelit ovat itsenäisenä ruutukaavakortteleita jatkavana vyöhykkeenä Kaivokadun varressa ja kauppakeskus on sijoitettu moottoritien päälle. Raatihuoneenkadun kävelykatua ja Palokunnankatua on jatkettu uudelle alueelle ja Kaivokadusta muodostettu uusi viihtyisä asuntokatu.

Kaupunkirakenteellinen idea perustuu kahteen uuteen toriaukioon, jotka yhdistyvät kauppakeskuksen gallerian ja sen vierellä kulkevan kävelykujanteen avulla. Läntinen Raatitori yhdistää kauniisti Vanhan hautausmaan puiston ja läntiset kaupunginosat keskustan kävelykatuun. Itäinen Paasitori puolestaan liittää uudet palvelut olemassa oleviin liikerakennuksiin. Suunnitelman kaupunkirakenne muuttuu vaihteittain suoraviivaisesta kortteliverkosta kauppakeskuksen polveileviksi massoiksi ja rikkaaksi kaupunkitilasaraksi. Samalla rakennuskorkeuden lasku liittää uudisrakennukset luontevasti länsipuolen vanhoihin kasarmirakennuksiin.

Kunniamaininta

Kilpailun palkintolautakunta päätti antaa myös kunniamaininnan ehdotukselle no 5 ”Suuret avajaiset kävelykadulla” sen ansioista kokonaisuudessa ilmenevästä keskustan kaupunkirakenteellisia ominaispiirteitä määrätietoisesti ja oivaltavasti hyödyntävästä otteesta. Kunniamaininnan saaneen ehdotuksen laatija on Arkkitehtityöryhmä: Arkkitehdit Mauri Korkka Kirsti Rantanen Helsingistä ja Allies and Morrison architects Lontoosta.

Lisätietoja

Päivi Saloranta, asemakaava-arkkitehti, p. 03 – 621 2253

Markku Kaila, arkkitehti, palkintolautakunnan sihteeri, p. 03 – 621 2315